

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy 333.32

Hely

Idő "1920"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: A lakásprobléma

Forrás:

Nepozava

Bp.

(Hely)

1920. 17. 11

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A lakásprobléma

nem mai keletű és nem speciálisan magyar: szerte az egész világon, győző, vesztes és semleges államokban egyaránt jelentkezett, mint a háború és a háborús gazdaság eltolódásának egyik súlyos következménye. Más háborúk is magukkal hozták ezt a bajt. Így például az 1871-i porosz-francia háború után Berlinben valóságos lakásforradalom volt a nagy lakáshiány miatt, pedig ez a háború sokkal rövidebb ideig tartott és sokkal kisebb méretű volt, mint a nagy világháború.

A háború kártékony hatása a lakásstermelésre tehát nem váratlan esemény, a föltétlenül fenyegető lakásinség és annak elhárítása így olyan probléma, amelynek megoldását szépen és célszerűen elő lehetett volna készíteni. Még a háború alatt kellett volna erre minden előkészületet megtenni, de ha ezt elmulasztották, a fegyverek elnémulása után azonnal hozzá kellett volna fogni a munkához s annyi új lakást létrehozni, amennyit az "adott" körülmények csak megengednek. Két egész év mulott el a háború befejezése óta s a lakásvizonyok nemhogy javulnának, hanem állandóan súlyosbodnak, ami könnyen érthető, hiszen a lakást igénylő családok — új családalapítások és a menekülő családok özönlése folytán — egyre szaporodnak, míg a rendelkezésre álló lakások száma mereven változatlan.

A lakásprobléma sürgős megoldását három jelentékeny szempont követeli. Szociális szempontból is nagyjelentőségű a kérdés: az arra szorulóknak tisztességes lakással való ellátása igazán első kötelessége az államnak. És itt nemcsak a vagonlakók jönnek tekintetbe, bár az elhelyezésnél legelső sorban ezekről kell gondoskodni, de gondoskodni kell azokról a munkás- és tisztviselőcsaládokról is, amelyek lényeges szükségéből egészségtelen kislakásokban zsúfolódtak össze. Ezek most nem panaszkodnak, ha azonban ezen a bajon is hamarosan nem segítenek, az államnak lesz oka keserves panaszokra a közegészségügy súlyyodása miatt. A közegészségügy leromlásának, a járványok föllépésének, a tüdővész pusztításának, a nemi betegségek aggasztó terjedésének egyik

okozója ugyanis a rossz lakásvizonyokban rejlik.

Nem kevésbé fontos a lakáskérdés megoldása népesedési szempontból. A háború nagy emberpusztítása után, elsősorban az állam érdekében, alapos szükség van a néperő restituciójára, minőségileg és mennyiségileg egyaránt. *Egészséges, munkabíró, kitartó, számszerűleg kielégítő új generáció kell*, ha a háború folytán elvesztett és aktív cselekvésre képtelenné vált emberi munkaerőt pótolni akarjuk; ennek pedig egyik alapköve a lakáskérdés gyors és gyökeres megoldása. A helyzet ma az, hogy az emberek egészségtelen lakásokban — néhány ezer család pláne vagonokban — összezsúfolva kuncorognak és pusztulnak, az új családalapítások számát pedig erősen befolyásolja a lakáshiány.

A harmadik — fontosságban nem utolsó — szempont a *dolog gazdasági része*. Az építkezés szünetelése az építőipari szakmákon kívül egész sereg más szakmát is tétlenségre kárhoztat. Üzemek ezrei, munkások tizezrei nem jutnak megrendeléshez és normális munkaalkalomhoz addig, amíg az építkezés a szükséges arányokban meg nem indul — s itt kezdődik az állam idevágó kötelezettsége: *a magánvállalkozók és tőkésék építkező kedvét most hiába lessük és valószínűen még jó sokáig hiába várakoznánk rá. Az államnak és a községeknek kell itt irányítólag és cselekvőleg föllépni, az építkezést haladéktalanul megkezdeni és szapora ütemben folytatni.*

Lehető-e most építkezni? Ez a kérdés, amire alapos megfontolás után *igennel lehet felelni*. Igennel lehet, csak akarni kell, csak a dolgok tisztánlátása és megfelelő erélyes elhatározottság kell hozzá. Anyag, ha nem is bőven, de van. Téglagyárunk elég van ahhoz, hogy a belföldi szükségletet ellássa. Vas, cement, mész, üveg is akad, ha nem is bőségesen s elsőrendű minőségben, de elő lehet teremteni annyit, amennyi az építőipar halálos mozdulatlanságának megszüntetéséhez és a legszükségesebb lakáshelyek fölépítéséhez elegendő. Ha a régi, bőséges viszonyokhoz szabott építési szabályrendelet, a maga merev szabályaival

akadályozza az elindulást: *azt is meg kell változtatni* — akár ideiglenesen, de gyorsan —, a mai viszonyoknak megfelelően, hogy semmi se álljon útjában annak a munkának, amely már majd hét éve szünetel, végtelen és behozhatatlan kárára az országnak.

Mindezekre már hónapokkal ezelőtt figyelemztettük a közvéleményt és a hatóságokat, sajnos, nem sok sikerrel, pedig van ez a kérdés olyan fontos, mint sok olyan más, amelyet ennek elébe helyeztek. Valami mégis történt:

barakkokat építenek. Ez is valami, de kevés és későn kezdtek. Ez is bizonyítja, hogy lehet cselekedni: ha novemberben lehet barakkokat építeni, akkor tavasszal, vagy nyáron nemcsak házakat, hanem egész telepeket lehetett volna létrehozni.

De jobb későn, mint soha. Csak több fürge-
séget, nagyobb arányokat, több erélyt és körültekintést kérünk: *olyat, amelyet ez a nagyfontosságú állampolitikai, társadalmi és gazdasági kérdés megérdemel és megkövetel.*